

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש הסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
 לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 צוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתמו

ערב שבת קודש
 פרשת נח
 ל' בתשרי ה'תשע"א

יוצא לאור על-ידי
 מכון ליובאוויטש שעל-יד
 צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

אין מפסיקים להכריז 'טל ומטר' לפני תפילת שמונה-עשרה¹².

שכח 'טל ומטר'¹³ ונזכר בתוך הברכה, קודם ה'" של סיום הברכה, חוזר ל"ותן טל ומטר" וממשיך כסדר. נזכר אחר שאמר ה'" שם, מסיים הברכה ואומר "ותן טל ומטר לברכה" קודם "תקע בשופר"¹⁴. נזכר לאחר שהתחיל "תקע", יאמר זאת בברכת "שמע קולנו", לפני "כי אתה שומע". שכח גם שם, ונזכר אחר ה' של סיום הברכה, יסיים החתימה ויאמר זאת שם. נזכר לאחר שהחל "רצה", חוזר ל"ברך עלינו" (ורק אם נזכר לאחר שאמר שם ה' של סיום ברכת 'מודים' או 'שים שלום', יאמר 'למדני חוקיך' ויחזור ל"ברך עלינו"). נזכר

לאחר שסיים "יהיו לרצון" האחרון, חוזר לראש התפילה¹⁵.

שכח 'טל ומטר' ונזכר כשהגיע זמן התפילה הבאה, מתפלל בתפילה הבאה פעמיים שמונה-עשרה: הראשונה לחובת התפילה הנוכחית והשנייה כתשלומין לתפילה הקודמת. אולם אם נזכר אחר מנחת ערב-שבת, לא יתפלל בערבית של שבת שתיים. המסופק אם שאל 'טל ומטר', עד מלאות שלושים יום מהיום¹⁶ [עד ערבית אור לז' בכסלו ולא עד בכלל, דינו כמי ששכח לאומרו¹⁷].

15) בשערי-תשובה שם כ' בשם הריטב"א שכאשר חוזר לראש התפילה אין צריך לומר "אדני שפתי תפתח" (ובערך-השולחן ס"ח תמה ע"ז, שהרי תיקנו לומר פסוק זה קודם התפילה, ועתה הברכות מפסיקות בינו לבין הפסוק, והן כבר בטלו). ובקצות-השולחן סי' כא בבדי-השולחן ס"ק ה' כ' שאם סיים תפילתו וחוזר לראש ה"ה ממש כמתחיל תפילה חדשה וצריך להמתין כדי הילוך ד"א, ולכן פסק (גם בפנים שם) שאז יתחיל מ"אדני שפתי תפתח". אבל להלן בבדי-השולחן סו"ס עח הביא מהשע"ת סי' תכב ס"ק ג' מס' שלמי חגיגה ע"פ הריטב"א, שגם מי שסיים לומר תחנונים וחוזר לראש התפילה, א"צ לומר פסוק זה, ונשאר בצ"ע.

16) אף הש"ץ אינו מוחזק עד ל' יום, ראה 'לקט ציונים והערות' לשו"ע אדה"ז סי' קיד סו"ס י.

17) על-פי שו"ע אדה"ז סי' קיד סו"ס י, שערי-תשובה הנ"ל בשם הריטב"א, וקצות-השולחן סי' כא ס"ו.

12) לוח כולל-חב"ד. וע"פ ההנהגה בראש-חודש (ראה בגיליון 'התקשרות' הקודם; ובקל-יחומר ממנה, שהרי שאלת הגשמים מעכבת, משא"כ יעלה ויבוא בליל ר"ח) יש לטפוח על השולחן כדי להזכיר זאת לציבור. ואכן מסר הרה"ח רי"ל שי' גורנר, שלמיטב זכרונו, פעם שאל אותו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כמה לא טפחו על השולחן להזכיר אמירת טל ומטר.

13) מכאן ואילך על-פי שו"ע אדה"ז סי' קיז ס"ד-ה, לוח כולל-חב"ד, קצות השולחן סי' מז בבדי השולחן ס"ק ז, והמבואר בפרטות בעניין 'למדני חוקיך' ב'התקשרות' גיליון ת"ת עמ' 16 [בשינויים ממש"כ בשנים קודמות].

14) קצות-השולחן סי' כא ס"ט, דלא כערך-השולחן סי' קיז ס"ו.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

עד "והכנעני אז בארץ"; ול"ישראל": "וירא ה' אל אברם... וחיתה נפשי בגלגלך".
 אין אומרים פסוקי 'צדקתך'.
 שכח 'יעלה ויבוא' במנחה, וזכר בערבית של מוצאי-ראש-חודש - מתפלל שתיים, הראשונה לערבית, והשניה בתורת 'תפילת נדבה' דווקא! וכמובן - ללא הזכרת 'יעלה ויבוא'.

יום שישי ז' במרחשוון

יום חמישי בלילה - אור ליום שישי. בתפילת ערבית הערב, מתחילים בארץ-ישראל לשאול 'טל ומטר' בברכת השנים. בן ארץ-ישראל הנמצא בחוץ-לארץ ובן חו"ל הנמצא בארץ-ישראל - כל אחד מהם ישאל כבני הארץ שנמצא בה. אם התחיל לשאול בארץ-ישראל ב' במרחשוון ואחר-כך יצא לחו"ל, ממשיך לשאול כבני ארץ-ישראל; אך אם נעשה שליח ציבור - ישאל בחזרת-הש"ץ כבני חו"ל!

(7) ספר-המנהגים עמ' 14. לוח כולל-חב"ד. הטעם הוא, כנראה, כדי להתחיל ולסיים בדבר טוב (רמ"א סו"ס קלח. ועיין שערי אפרים שער ז ס"ו ונו"כ).

(8) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז סי' קח ס"ו. בתפילה הראשונה יאמר 'אתה חוננתנו', אבל לא בשנייה (שם סט"ז).

(9) שו"ע אדה"ז סי' קיז ס"א.

(10) והוסיף על כך הרב: "ולכאורה (1) יש לצרף לפסק-דין זה גם העניין ד"לא תתגודדו" (2) צריך-עיון גדול מפני מה לא פסקו שדעתו לחזור - במשך ימי הגשמים - ישאל מטר בשומע תפילה" ב"ח. ויש לעיין בברכיינוסף, ואינו תחת-ידי" (מתוך מענה שנדפס בלוקטי שיחות כרך יט עמ' 464, שערי הל' ומנהג או"ח ח"א סי' ע. וב'התקשרות' גיליון תרמ"ד עמ' 18 נסמן לאחרונים העוסקים בזה).

(11) ברכיינוסף ורוב האחרונים לשו"ע או"ח סי' קיז. קצות השולחן סי' כא ס"י.

שבת קודש פרשת נח

א' במרחשוון - ב' דראש-חודש

קודם שמונה-עשרה! בליל שבת-קודש טופחים על השולחן להזכיר 'יעלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת כדיבור.²

שחרית: יעלה ויבוא, חצי הלל, שיר-של-יום, ברכי נפשי, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי-תורה. בספר הראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת נח, מניחים את ספר-התורה השני על הבימה ואומרים קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר: "וביום השבת... ובראשי חדשיכם... ונסכו".³ הגבהה וגלילה. הפטרה: "השמים כסאי" (ישעיהו ס"ו)⁴, ובסופה חוזרים שוב את הפסוק "והיה מדי חורש", כנדפס. קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'השמים כסאי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה.⁵ אין אומרים 'אב הרהמים'.

מוסף: 'אתה יצרת'. טעה ואמר 'תיקנת שבת' לא יצא.⁶ יום התועדות.⁷

מנחה: בקריאת התורה בפרשת 'לך-לך', במנחת שבת, וכן בימי שני וחמישי, קוראים לעליית 'לוי'

(1) עיקר המנהג הוא בליל א' דר"ח (ראה 'מהרי"ל - מנהגים' עמ' ה, שבליל ב' דר"ח היו שלא הכריזו 'יעלה ויבוא' אלא 'ראש חודש'. 'התקשרות' סוף גיליון קיח). אך יש הרגילים לטפוח על השולחן גם בב' דר"ח, וכן לומר בקול 'יעלה ויבוא' גם בשחרית ומנחה, ולהכריז לפני מוסף דשבת ר"ח 'אתה יצרת', כדי למנוע שכחה.

(2) סידור אדה"ז, תפילת ערבית.

(3) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

(4) לוח כולל-חב"ד.

(5) שם. המקורות ופרטים בזה (לא כולם ככתוב שם) הובאו ב'התקשרות' גיליון תקי"ז עמ' 15.

(6) היום-יום, ל' ניסן.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ל' בתשרי ה'תשע"א - ז' במרחשוון ה'תשע"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ל' בתשרי	הל' תמידין ומוספין פרק ו-ח.	הל' פסולי המוקדשין פרק ג.	מ"ע מג. מד. מה. מו. מז. מח. נ. נא.
ש"ק	א' במרחשוון	פרק ט-י. הל' פסולי המוקדשין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מ"ע קסא. מל"ת קמ.
א'	ב' במרחשוון	פרק ב-ד.	פרק ה.	מל"ת קלב.
ב'	ג' במרחשוון	פרק ה-ז.	פרק ו.	מל"ת קכ.
ג'	ד' במרחשוון	פרק ח-י.	פרק ז.	מל"ת קלא.
ד'	ה' במרחשוון	פרק יא-יג.	פרק ח.	מל"ת קל. קכט.
ה'	ו' במרחשוון	פרק יד-טז.	פרק ט.	מ"ע צא.
ו'	ז' במרחשוון	פרק יז-יט.	פרק י.	מ"ע צ.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן זריחה ותפילין	זמן ק"ש	צות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' / 72 לפני הזריחה	ד' / 72 לפני הזריחה							
ו', ל' בתשרי	3:40	4:27	5:46	4:49	8:32	11:28	11:58	5:17.2	5:41
ש"ק, א' במרחשוון	3:41	4:28	5:47	4:49	8:32	11:28	11:58	5:16.0	5:40
א', ב' במרחשוון	3:42	4:29	5:47	4:50	8:32	11:28	11:58	5:14.7	5:39
ב', ג' במרחשוון	3:42	4:29	5:48	4:51	8:32	11:27	11:57	5:13.5	5:38
ג', ד' במרחשוון	3:43	4:30	5:49	4:51	8:33	11:27	11:57	5:12.3	5:37
ד', ה' במרחשוון	3:44	4:31	5:50	4:52	8:33	11:27	11:57	5:11.1	5:35
ה', ו' במרחשוון	3:44	4:31	5:50	4:53	8:33	11:27	11:57	5:09.9	5:34
ו', ז' במרחשוון	3:45	4:32	5:51	4:53	8:33	11:26	11:56	5:08.7	5:33

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
נח	4:40	5:51	4:55	5:53	4:46	5:52	4:58	5:54
לך-לך	4:32	5:43	4:46	5:45	4:37	5:43	4:50	5:46

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מז"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

לבנות 'מגדל' של קדושה

עונש דור הפלגה בא בגלל רצונם לעשות שם לעצמם, ולא לשם מטרה נעלית יותר • הישיבות ומעוזי התורה והתפילה הם העיר והמגדל הרצויים, עבורם יש להשקיע את מיטב הכוחות כדי להרחיב ולהגדילם • סיבת קריאת המבול על שם נח אף היא בגלל הסתגרותו בתיבה מבלי שדאג להחזיר את דורו בתשובה • ומהי העצה ל"מבול" בעבודת ה'?

לנו - מה יכולים אנו עתה ללמוד ממאורע זה? כיון שהתורה מספרת זאת, ועוד בכזו אריכות ובריבוי פרטים - בעת שהרכבה דינים נמצאים בתורה רק ברמז - בהכרח לומר, שבסיפור זה ישנה הוראה עמוקה עבור כל הדורות: עבור ההורים שלנו בדורות הקודמים, עבורנו בדור זה, ועבור הילדים והנכדים שלנו בדורות הבאים.

ההוראה ממאורע זה עבור דורנו: כאשר מתבוננים אימתי ובאיזה מצב אירעו הדברים - מאורע שאירע לאחר שהיה המבול, שממנו ניצלו רק חלק מהאנשים - רואים כבר בזה גופא את הדמיון לדורנו. וזוהי ההוראה עבור זמננו זה:

לאחרי ה"מבול" לפני שנים אחדות, שהכחיד מיליוני יהודים, ורק חלק מבני ישראל שליט"א ניצלו - צריכה שארית הפליטה ללמוד ולהבטיח שלא להתנהג חסידולוש כמו שארית הפליטה של המבול ההוא, ועלידי זה גם למנוע את התוצאות הבלתי־רצויות שהיו אז.

כאשר מסתכלים במבט שטחי על המאורע של דור הפלגה, לא רואים ברור כל כך במה התבטא החטא בכך שרצו לבנות עיר ומגדל, שהיה זה נגד רצוננו של הקב"ה, עד כדי כך שהיתה השתדלות

א. כנהוג תמיד בהזדמנות כזו, מתחילים בעניין של תורה שקוראים בשבוע זה. כי התורה והוראותיה הם נצחיים² - בכל דור ודור, בכל זמן ובכל מקום; וזוהו גופא שבכל שבוע קוראים פרשה מיוחדת בתורה, מוכח, שבפרשת השבוע מרומז ויש בה הוראות בנוגע למאורעות של שבוע זה שבו קוראים סדרה זו³.

בסוף הפרשה (נח) מסופר, שהאנשים שחיו לאחר המבול בנו עיר ומגדל, כיון שנתייראו "פן נפוץ על פני כל הארץ"⁴. דבר זה לא מצא חן בעיני הקב"ה, וביטל את עצתם לבנות את העיר והמגדל. לכאורה אינו מובן: לשם מה מספרת זאת התורה

1 שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באדיתי), ונדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 750 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

2 בקשר עם ה"דינער" השנתי של ישיבות ליובאוויטש "תומכי תמימים" (שמתיקים באמצע החורף), מתקבלת ע"י כ"ק אדמו"ר קבוצה של עסקני הישיבה, ובהזדמנות זו נותן להם כ"ק אדמו"ר את ברכתו, ומדבר לפנייהם שיחה בשייכות לפרשת השבוע, וכיו"ב.

3 ראה תניא רפ"ז. קו"א ס"ה (קנט, ב ואילך).

4 ראה ג"כ שלי"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א) וז"ל: המועדים של כל השנה . . . בכלן יש שייכות לאותן פרשיות שחלות בהן כי הכל מיד ה' השכיל.

4 יא, ד.

היה נח זקוק לסעד לתומכו (כפירוש רש"י להלן).

לעומת־זאת, בני דורו של אברהם לא היו רעים כל כך. לכן היה אברהם יכול להעלותם ולהכניסם תחת כנפי השכינה, כנאמר (בראשית יב), "ואת הנפש אשר עשו בחרן". וגם עבודת ה' של אברהם עצמו, מאחר שלא היתה לו מניעה מצד אנשי דורו, היתה בדרגה נעלית, והוא לא נזקק לסעד ותמיכה, אלא התחזק והוסיף בצדקותו, בכוחות עצמו.

לפי האמור יוצא, שגם אם נפרש את תיבת "לדורותיו" לגנאי, היה נח צדיק תמים. וכך היא כוונת הדברים: "לפי דורו היה צדיק" - בהתחשב עם רשעתם הגדולה של בני דורו הגיע נח לשיא יכולתו בצדקות ובתמימות; "ואילו היה בדורו של אברהם" לא היה צדקותו של עכשיו נחשבת לכלום. אבל אם היה בדורו של אברהם היה אף נח מתחזק והולך בצדקותו, לבדו, ממש כמו אברהם איבנו.

(אור־תורה פרשת נח דף ו' ע' א)

* * *

אמר רבי יוחנן - בדורותיו, ולא בדורות אחרים. וריש־לקיש אמר - בדורותיו, כל שכן בדורות אחרים (אילו היה בדורות אחרים היה צדיק יותר, רש"י) (סנהדרין קח)

ריש־לקיש דווקא מהפך בזכותו של נח, כי יש קשר מסויים בין דרגת ריש־לקיש לדרגת נח. וסימנך: "ריש לקיש" בגימטרייה תתק"ן (950), כמספר שני חיי נח, ככתוב (לקמן ט) "ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמישים שנה וימת".

(ליקוטי לוי־יצחק חלק א פרשת נח עמ' כ"ג)

עשה לך תבת עצי גפר... וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר (ויז)

רז"ל אמרו על חטאם של בני עלי (ראש השנה יח) "בזבח ובמנחה אינו מתכפר, אבל מתכפר בתורה ובגמילות־חסדים".

זהו "וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר": "כופר" - מלשון כפרה. "מבית" - לימוד התורה, "ומחוץ" - גמילות חסדים. על־ידי לימוד התורה וגמילות־חסדים מתכפרים החטאים.

(אור־התורה בראשית כרך ג, דף תריד עמ' א)

עשה לך תבת עצי גפר . . . וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר (ויז)

גופר מורה על בחינת הגבורות, כי "גפר" בגימטרייה "בינה גבורה" (283) (גם ספירת 'בינה' נמצאת בקו השמאל המורה על גבורות. כידוע מחולקות עשרת הספירות לפי קוים, ואז חכמה, חסד נצח - מימין; בינה, גבורה, הוד - משמאל; ודעת, תפארת ויסוד - באמצע).

כופר - הוא בחינת חסדים, כי עניין הכופר הוא לטוח את התיבה כדי להגן על יושביה, והרי זה בחינת חסד.

"וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר" - הגבורות צריכות להיות בין שתי בחינות של חסדים ("מבית ומחוץ"), כדי שיומתקו הדינים. וכפי שמצינו באבותינו: יצחק, אשר מידתו גבורה, היה בין אברהם, שמידתו חסד, ובין יעקב, שמידתו תפארת הנוטה לחסד.

(ליקוטי לוי־יצחק, אגרות מכתב ער"ה ה'תרצ"א עמ' ריא)

פרשת נח

תמים היה (ו,ט)

כל מי שנאמר בו היה - ראה עולם חדש (בראשית-רבה פ"ל,ח)

המבול פעל חידוש ושינוי עיקרי בעולם, כי אז התחיל התהליך של בירור וזיכוך העולם. כידוע, המבול בא לטהר את העולם, דהיינו ביטול היש לאין. והרי ביטול היש לאין הוא חידוש גדול יותר אפילו מבריאת שמים וארץ, שהיא יש מאין. וכפי שאמרו רז"ל (כתובות ה,א) "גדולים מעשה צדיקים (מיש לאין) יותר ממעשה שמים וארץ" (מאין לישי). פעולה זו הראשונה של "מעשה צדיקים" - זיכוך העולם מיש לאין - היתה עליידי נח שהיה "איש צדיק".

(ספר-השיחות תשמ"ט כרך א עמ' 31)

תמים היה בדרתיו (ו,ט)

בדורותיו: יש מרבתינו דורשים אותו לשבח - כל-שכן שאילו היה בדור צדיקים, היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי - לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם (רש"י)

מי שהוא בבחינת 'צדיק' עלול לטעון שאין לו צורך בעשיית 'תיבה' כדי להישמר מה'מים הזדונים' של טרדות העולם-הזה, כי אצלו אין מלכתחילה ה'מים' הללו. לאדם כזה מכוונת ההוראה מהפירוש הראשון: אף נח היה צדיק, ובכל-זאת נצטוו להיכנס לתיבה. לאיך גיסא, אדם רגיל עלול לשאול: כיצד אוכל להינצל מה'מים הזדונים' עליידי הכניסה ל'תיבה', כלום אוכל להידמות לנח, שהיה צדיק ותמים? לפיכך באה ההוראה מהפירוש השני: נח היה צדיק בשם המושאל בלבד, ודרגה זו של צדיק היא בהישג ידו של כל אדם.

(ליקוטי שיחות כרך ה עמ' 280)

* * *

כיצד אפשר לומר "אילו היה בדורו של אברהם", והלא נח אכן חי בדורו של אברהם חמישים ושמונה שנה? כסימנו הידוע של האבן-עזרא (כאן): "אברהם אבינו בן נ"ח כאשר מת נח". ההסבר הוא, שעדי ציאת אברהם מחורן, בהיותו בן שבעים וחמש שנה, לא היתה צדקתו של אברהם ידועה לבני דורו (ראה רש"י להלן יב,א). לכן לא שייך לומר שלגבי אברהם לא היה נח נחשב לכלום, כי העולם ידע אז רק מגדולתו של נח ולא מגדולתו של אברהם. רק לאחר מיתתו של נח, כאשר נתפרסם טיבו של אברהם בעולם, אז אפשר לשאול עד כמה היה נחשב לגבי אברהם.

(משיחת מוצאי שבת-קודש פרשת נח תשמ"ו)

* * *

בני דורו של נח היו רשעים גדולים, כנאמר בסוף פרשת בראשית, ונח לא היה יכול לתקנם ולהעלותם. ולא זו בלבד, אלא שהם מנעו ממנו להתחזק בעבודת ה' ולהתעלות בצדקתו. כדוגמת אדם הנמצא למעלה ומושך בחבל משא כבד מלמטה - ככל שהמשא כבד יותר, נרתע האדם יותר לאחוריו וכמעט שנופל. לכן

להבטיח ולשמור שלא יחזור ח"ו המצב הקודם שהביא לידי המבול, ש"לא תקום פעמיים צרה", ח"ו.

דבר זה מבטיחים לא עליידי בנין סתם עיר וסתם מגדל, מבלי שיהיה בזה תוכן אחר מלבד העובדה שהעיר והמגדל יהיו גדולים וגבוהים ביותר. לא על-ידי הנהגה כזו מטיבים את המצב, כי, בכדי שהעיר והמגדל יהיו להם קיום, מוכרחים להכניס בזה תוכן נעלה יותר, ואז נבנית העיר בהצלחה, וגם הדברים המפריעים לעיר מתהפכים ועד שנעשים מסייעים.

ד. ישנם עיר ומגדל של קדושה¹⁰: עיר - שנקראת "עיר אלקינו"¹¹, דהיינו, עיר שיש בה תוכן של קדושה ואלקות. ובעיר זו צריך להיות מגדל - בית הכנסת ובית המדרש, שזהו המגדל של העיר, כפי הדין שבנין בית הכנסת צריך להיות גבוה יותר מכל הבניינים שבעיר¹².

במילים ברורות: צריכים לבנות בעיר את המקומות שבהם מתפללים ולומדים, שהם הבתי-כנסיות בתי-מדרשים וישיבות; בהם צריכים להשקיע את עיקר העצמה ואת עיקר המרץ (האנרגיה) שיהיו גדולים וגבוהים ביותר, כיון שהם המגדל של העיר - המגדל עליו נאמר¹³ "מגדל עוז שם הוי' בו ירוץ צדיק ונשגב", ומגדל זה שומר מכל השונאים, לא רק משונא גלוי, אלא גם משונא נסתר¹⁴.

וכאשר מתנהגים כן, אזי משיגים את שני הדברים: לכל לראש ישנו עיקר השכר, שממלאים את רצון הקב"ה וזוכים להצלחה גדולה בבנין העיר ומגדל דקדושה, ומלבד זאת מקבלים גם את השכר הנוסף, "ונעשה לנו שם", שהשם של אלו שעוסקים בכך

(9) לשון הכתוב - נחום א, ט. וראה לקו"ש כ"ג ע' 306 הערה 55. ור"ב.

(10) ראה לקו"ת לג"פ ס"פ נח (עב, ד ואילך, ולאח"ז באוה"ת נח (כרך ג) תרסב, ב ואילך (כרך ו) תתער, א ואילך). ד"ה והי' הנשאר בציון, י"ג תשרי תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א קלט, ב ואילך). וראה גם תו"מ ח"ב ע' 61. ור"ב.

(11) תהלים מז, ב.

(12) שבת יא, א. שו"ע או"ח סק"ג ס"ב.

(13) משלי יח, יו"ד. וראה לקו"ת לג"פ שם (עב, א, ולאח"ז באוה"ת שם (כרך ג) תרסג, ב).

(14) ראה ד"ה אני חומה, י"ט כסלו תרצ"ב (סה"מ קונטרסים ח"א ריא, ב ואילך. תרצ"ב ע' קעד).

מיוחדת שלא להניח שתכנית זו תבוא לידי פועל. התורה מספרת שהם רצו לבנות עיר ומגדל כאשר המטרה היא "ונעשה לנו שם"¹⁵. הם התייראו שמא יתפזרו בעולם, ולכן רצו לבנות עיר שבה יהיו כולם יחדיו, וגם לבנות מגדל גבוה, כמבואר במפרשים¹⁶ תכלית המגדל: (א) בכדי שגם מרחוק יוכלו להבחין ולראות שבמקום זה נמצאת עיר, (ב) בכדי שעל גבי המגדל יהיו שומרים שישמרו שלא יכנס לעיר שונא.

וכאמור, לכאורה לא נראה בזה חטא. אלא מאי? - כאשר אנשים מתאספים יחדיו בכדי לבנות עיר מתוך מטרה יחידה להנציח את שם, "ונעשה לנו שם"¹⁶, מבלי שתהיה בזה תכלית נעלית יותר, אלא רק בשביל להנציח את השם שלהם - הנה מלבד עצם החיסרון בכך שחושבים רק על עצמם ללא תוכן נעלה יותר בחיים¹⁷, מלבד זאת, כאשר זוהי המטרה היחידה, אזי לא מבררים בין האמצעים שעל-ידם יכולים להגשים ולהגיע אל המטרה, ויכולים להשתמש גם באמצעים כאלו שהם היפך הצדק והיושר.

ובפרט בהיות מאורע זה לאחרי המבול, שקודם המבול הסביר נח¹⁸ את הסיבה שבגללה יבוא המבול: בגלל הנהגה הבלתי-רצויה של אנשי הדור; ואם כן, אלו שניצלו מן המבול היו צריכים לכל לראש להשתדל לתקן את המצב הרוחני עליידי זה שיכניסו תוכן נעלה יותר בחייהם. על זה לא חשבו ניצולי המבול, ורק חיפשו דרך כיצד להנציח את שםם בהיסטוריה.

בעניין זה התבטא החטא שלהם, ולכן לא מצא הדבר חן אצל הקב"ה.

ג. ההוראה מזה היא ברורה: כאשר ניצלים ממבול, צריכים לכל לראש

(5) ראה פ"י האוה"ת ורבינו בחיי עה"פ. אוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תשנז. ועוד.

(6) ראה זח"א כה, ב. תו"א ס"פ נח. תו"ח שם ד"ה ויהי כל הארץ (סג, ג ואילך).

(7) ראה מו"ג ח"ג פ"ג. עבוה"ק חלק התכלית בתחלתו. פדרס שער כ"ד פ"י. עיקרים מ"ג פ"א. משנה סוף קידושין. לקו"ת פ' ראה (כח, ג ואילך) סו"ה ושמתי כדכוד (השני). קונטרס ב' ניסן תש"ח (סה"מ תש"ח ע' 136 ואילך). שיחת ליל שמח"ת ה'תשכ"ג.

(8) סנהדרין קח, טע"א.

דמשק. על הטענות של אנשי הצבא שלא היו יכולים להתקדם במהירות מטעם מכשולים בדרך, אמר אר"ש - הרי הטנקים לא עשויים כדי לנסוע על כביש רחב אלא על מקומות כאלו... טלפנתי בערב סוכות בעת המלחמה שימשיכו הלאה".

לכבוש ולצאת

בשבת קודש פרשת אמור תשל"ד התבטא הרבי בין השאר (תוכן הדברים - שיחות קודש תשל"ד כרך ב' עמ' 106):

טוענים שיש צרות עם דמשק. הרי דובר בשמחת תורה שהיו צריכים 'לכבוש' את דמשק, להתקדם 15 או 20 קילומטרים הנותרים ולכבוש את דמשק, שאז לא היה כל עיכוב לפעולה זו. ואם היו עושים כך אז, לא היו היום כל הצרות, ואף היו מוציאים משם את כל השבויים. אז גם לא היו זקוקים לטרח רבה כדי להתקדם את אותם 18 קילומטרים, כיוון שלא היתה שום התנגדות מהצד השני. מה שנדרש היה רק מניעת הפקודה (של הממשלה לצה"ל) לעצור. הסיבה שנתנו את הפקודה - ומנעו מאותם שהיו בעד התקדמות - לעצור היא, כיון שטענו שארצות הברית תהיה 'ברוגז' אם יעשו זאת. הגוי הרי בין-כה 'ברוגז', ואף רצה שיכבשו את דמשק משום שאז היו נחסכים ממנו כל הצרות וכל הקשיים שבאים משם. היו כובשים את דמשק ואמנם אחרייך מחזירים אותה, אבל בפועל דמשק היתה נשארת 'ממלכה שפלה'.

תקופה לא ארוכה לאחר המלחמה, ביחידות של חברה-הכנסת ר' אברהם ורדיגר ורעייתו, שאלה האישה את הרבי: "האם וכיצד יכולה היתה ישראל - מדינה קטנה מוקפת שונאים כה רבים - להרשות לעצמה לכבוש את סוריה ולהחזיק בה?". הרבי הבהיר (כפר חב"ד" גיליון 722 עמ' 31):

התכוונתי שייכנסו לדמשק, יוציאו משם את השבויים הישראלים ואת הפצועים וכל אלה שאנו יכולים ולכן גם צריכים להציל את חייהם, ומיד לצאת. לא התכוונתי שיתיישבו בדמשק.

הרבי צודק!

הנה דברים שסיפר לאחרונה בהזדמנות נדירה

מר יוסף צ'חנובר איש מערכת הביטחון באותם ימים, בפירסום ראשון:

היה זה במהלך הדיונים - יתכן עוד בחול-המועד סוכות. קיבלתי שיחת טלפון מחו"ל, ומוזכרו של הרבי הרב בנימין קליין היה על הקו. הוא אמר לי כי הרבי מאזין אף הוא לשיחתנו. הוא אמר כי הרבי מבקש שאגש לשר הביטחון משה דיין ואומר לו כי צריך לכבוש את דמשק! האמת, מאוד התלבטתי, חששתי מתגובת דיין ואז הרב קליין לחץ עלי כי זה רצון הרבי.

נכנסתי בהיסוס למשה דיין (אם כי חששתי מתגובתו), הוא שמע את הדברים והגיב: הרבי צודק, אבל אין לנו די כוח-אדם... החיילים צריכים להגן על תל-אביב!...

"היו שוברים את המוראל שלהם"

ביחידות של מר פיטר קלמס שהתקיימה ב-18 בדצמבר 1973 הוא שאל את הרבי "האמנם היתה זו עצתו של הרבי (כפי שהתפרסם) בשלביה האחרונים של מלחמת יום כיפור, שהכוחות הישראליים צריכים להתקדם הלאה ולכבוש את דמשק?".

לדבריו ('עצת הרבי נחנני' עמ' 36) באותו זמן לא קיבל מענה לשאלותיו, ואולם ביחידות שהיתה לו בינואר 1974 נדונו לעומקם נושאים הקשורים בישראל. אך לפועל (שם עמ' 48) לא נתפרסמו הדברים משום שהרבי הדגיש כי "אין צורך שהדברים יודפסו ויתפרסמו ברבים".

ביומנו של הרה"ת ר' יצחק מאיר סוסובר, שהיה אז תמים ב-770, מקיץ תשל"ד (פורסם בתשורה לחתונה בי"ד מנחם אב תשס"ו עמ' 47) מסופר כי "ביום חמישי כ"א תמוז... נכנסו [ליחידות]... מנהל אל-על בארצות הברית וקצין הביטחון, והיו בערך 50 דקות... והרבי הסביר להם שהיו צריכים לכבוש את דמשק וקהיר, ויכלו לעשות זאת בקלות יחסית, כי מספר החיילים שלנו היה שווה לשלהם. ... הכין תוכניות כאלו, רק שלא הסכימו לתת לו אישור לזה... ואם היו עושים כך אפילו כמה שעות, היו שוברים את המוראל שלהם לגמרי..."

מונצח בדברי הימים של יהדות ושל תורה, בהיסטוריה של צדק ויושר - שפלוני עזר לבנות את העיר ומגדל הנצחיים.

ה. יש להשתדל לבנות ישיבות שבהם מחנכים ילדים ללמוד תורה ולהפיץ תורה בכל העולם. הישיבות הם המגדל של העיר, וצריכים להשתדל להגדיל ולהרחיב את הישיבות שיוכלו לפתוח מחלקות נוספות ולקלוט תלמידים נוספים. וכאמור לעיל, שעל-ידי בניית המגדל דקרושה זוכים הן לשכר העיקרי, מילוי רצון העליון, וזוכים

"צדיק תמים"?

ומבואר על זה בזהר¹⁹ - שכיון שנח לא התפלל על אנשי דורו, לכן נקרא המבול על שמו.

כלומר: אף-על-פי שנח עצמו לא היה אשם, וניצל מהמבול, הוא ואשתו ובניו ונשי בניו, מכל מקום, היה לו להתפלל ולהגן ולהחזיר בתשובה את כל אנשי דורו, ולא להסתגר מכל העולם בתוך תיבה. וכאשר הסתגר בתיבה לעצמו, הנה הגם שעשה זאת על-פי ציווי הקב"ה שציוה אותו: "בא גו' אל התיבה"²⁰, אף-על-פי-כן אומרים עליו - בגלל שלא התפלל ולא עסק עבור העולם כולו - ביטוי קשה כל כך ("אָזַן

בכדי שהעיר והמגדל יהיו להם קיום, מוכרחים להכניס

בזה תוכן נעלה יותר, ואז נבנית העיר בהצלחה, וגם הדברים

המפריעים לעיר מתהפכים ועד שנעשים מסייעים

שווערן וואָרט"), שמי המבול נקראים על שמו, "מי נח".

ז. ומכאן הוראה לכל אחד ואחד:

אפילו בהיותו "צדיק תמים", הרי אם הוא מסתגר לעצמו - לו יהא הדבר על-פי ציווי הקב"ה - ואינו חושב אודות הדור, עליו לדעת שאפילו על נח - שהיה "צדיק תמים", והמאורע היה קודם מתן-תורה - אומרים ביטוי קשה; ומכל-שכן לאחרית מתן תורה, שכל ישראל חברים²¹, וישראל ערבים זה לזה²², צריך כל אחד לחשוב אודות כולם, לאצלי ולאנא עוד קודם שנעשו בעלי תשובה, ואחר כך גם לאתבא בתשובה.

על כל אחד לא להסתפק בעבודתו עם עצמו, אלא לעסוק גם עם הזולת.

גם לשכר הטפל, שהדבר מסייע גם בעניינים האישיים שיהיו בהצלחה, וגם שנעשים מונצחים בהיסטוריה של יהדות, שהיא היסטוריה נצחית. ייתן השם יתברך ויצליח בבנין הישיבות כמה פעמים ככה, ושכפעם הבאה שנתאסף בהזדמנות כזו, יחשבו לא אודות כיסוי הגרעון, אלא אודות הגדלת המגדל יותר ויותר. וייתן השם יתברך שתהיה הצלחה בעניין זה, וגם בעניינים הפרטיים.

* * *

1. בפרשת¹⁵ נח¹⁶ מדובר אודות המבול, שנקרא "מי נח"¹⁷.

ולכאורה אינו מובן: למה נקראים מי המבול "מי נח" - הרי נח לא היה אשם כלל במבול, להיותו

18 ר"פ נח.

19 ח"א סו, ב ואילך. רנד, ב. ח"ג יד, ב ואילך. - בזהר לא נתפרשה הקושיא, אלא רק ביאור הענין, ומעצמו מובן מהי הקושיא שמתורצת ע"י (מהנחה בלתי מוגה).

20 נח ז, א.

21 ע"פ ש' שופטים כ, יא. וראה חגיגה כו, א. ירושלמי שם פ"ג סה"ז. תניא אגה"ק סוסכ"ב.

22 שבועות ט, טע"א. וש"נ.

15 שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 452 ואילך (ושם צויין בטעות לשנת תשי"ז).

16 במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

17 שמתחילים לקרוא בתפלת מנחה (מהנחה בלתי מוגה). 18 ישע"י נד, ט.

בין אם יפעל על הזולת ובין אם לאו - צריך הוא לעשות את המוטל עליו, ו"בהדי כבשא דרחמנא למה לך"²³.
וברוך כלל: כאשר עוסקים מצליחים גם לפעול, ובפרט חסידים שיש להם הפסקידין וההבטחה של רבינו הזקן²⁴, שבכל עניין שיעסקו בעניינים של תורה ומצוות תהיה ידם על העליונה.

* * *

ח. בתורה אור²⁵ פרשת נח מבואר, שהמבול לא היה רק עונש, אלא גם פעולה של טהרה (ניקיון), - המבול טיהר את העולם, שלפני המבול היה לא טהור. ולכן היה המבול ארבעים יום - כנגד ארבעים סאה של מקוה. ולכן נקרא המבול בשם "מי נח"²⁶ - נייחא דרוחא (נחת רוח)²⁷.
וכך - כמבואר בתורה אור שם בפרטיות - הוא גם בנוגע לדאגות וטרדות הפרנסה, שנקראות בשם "מים רבים", שהם שוטפים ומסירים מהאדם את העניינים הבלתי־רצויים, וכך פועלים גם "נייחא דרוחא".

ט. ביאור השייכות בין דאגות הפרנסה, מבול ומקוה:

(23) ברכות י"ד, סע"א.

(24) ראה ספר קיצורים והערות לתניא ע' קכג. אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ס"ע רסד ואילך.

(25) מכאן עד ס"ס י הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית) ונרפס בלקו"ש ח"א ע' 4 ואילך.

(26) ישע"י נד, ט. - הפטרת פ' נח.

(27) ת"א ר"פ נח ד"ה מים רבים.

ענינו הפנימי של מקוה הוא "ביטול", כדברי הרמב"ם²⁸ "שיטבול במי הדעת הטהור". ולכן צריך המקוה להחזיק ארבעים סאה, שזוהי כמות "שכל גופו עולה בהן"²⁹, כלומר שהם מקיפים את כל גוף האדם, ו"טבילה" היא אותיות "הביטול"³⁰, כלומר שהביטול שהאדם יוצא מה"אני" שלו פועלת בו עלייה (התרוממות), שנעשה כלי לקדושה.
וזהו גם הכוונה האמיתית בכך שנותנים לאדם דאגות הפרנסה. על־אף שבאופן זמני הדבר מפריע לו ומבלבל אותו, הרי על־ידי זה הוא נשבר ויוצא מה"אני" הפרטי שלו - וכך הוא נעשה כלי לקדושה.

י. ומכיוון שהכוונה האמיתית אינה להענישו חס־ ושלום, אלא כדי לשטוף ולנקות ממנו את העניינים הבלתי־רצויים - הרי מובן, שהדבר יכול להיעשות גם ברגע אחד - אם בתוך רגע אחד הוא יוציא את הכוונה הפנימית שבזה, ויפעל בעצמו את מה שהדבר צריך לפעול - הרי בכך הוא כבר יצא ידי חובתו, וכבר יכול להתקיים אצלו ה"נייחא" הן בגשמיות והן ברוחניות.

(מש"ח יום ה' פ' נח, ד' במרחשוון, ה'תש"כ,

ומהתועדויות ש"פ בראשית תשט"ז, תשי"ג. תורת מנחם

כרכים כז עמ' 132; טו עמ' 199; ז עמ' 137)

(28) הלכות מקוואות פי"א ה"ב (בשינוי לשון קצת).

(29) חגיגה י"א, א.

(30) סידור (עם דא"ח) שער כוונת המקוה בסופו (קנט,

סע"ד).

על דברי התלמוד הידועים על קיסרי, שאותה השווה לדמשק של היום, ועל ירושלים: 'קיסרי וירושלים, אם יאמר לך אדם, חרבו שתיהן - אל תאמין. ישבו שתיהן - אל תאמין. חרבה קיסרי וישבה ירושלים, חרבה ירושלים וישבה קיסרי - תאמין' (בבלי מגילה ו,א).

"התקשיתי לעקוב אחר שטף המקורות והציטטות, אבל הרבי חזר כמה וכמה פעמים על המדרש הידוע כי 'עתידה ירושלים להיות מתרחבת מכל צדדיה, ושערי ירושלים עתידין להיות מגיעין עד דמשק' (שיר השירים רבה ז,ו)..."

"בתום השיחה ביקש מאתנו הרבי לשוב הביתה מיד לאחר ההקפות, לטלפן לארץ ולהעביר בשמו מסר דחוף, אקוטי ממש, לראשי המדינה: עליהם להורות על כיבוש דמשק, בלי שום חשש מאישי. תחת הרושם הקשה של השיחה הבטחנו לרבי שנמלא את השליחות שהטיל עלינו. מנחם לוי הבטיח להביא את הדברים לידיעתה של ראש־הממשלה גולדה מאיר. ואילו אני הבטחתי להתקשר עם ראשי המפד"ל ולמסור להם את דבריו על כל פרטיהם.

"...הדרך הביתה לשכונת פאר־רוקאווי נדמתה בעיניי כאורכת נצח. בכל רמ"ח איברי חשתי את עוצמתה של השליחות שהטיל עלינו הרבי. חשתי כאילו אני נושא על כתפיי הצנומות את גורלו של עם־ישראל. באותו לילה הצלחתי להשיג את חבר הכנסת זבולון המר ז"ל, שנקרא לצאת משיבת ועדת החוץ והביטחון שהתקיימה בתל אביב. חזרתי באוזני על הדברים ומסרתי את דרישתו המפורשת של הרבי. כעבור מחצית השעה חזר אליי חבר הכנסת יצחק רפאל ז"ל וביקש אף הוא לשמוע בדיוק מה אמר הרבי וכיצד הפריך את החששות מפני כישלונות ושפיכות דמים מיותרת. "בתגובה לדבריי אישר יצחק רפאל כי שר הביטחון משה דיין אכן חושש ממעורבות רוסית, ועל כן פקד על צה"ל שלא להתקדם אל מעבר לקווי שבהם החזיקה ישראל ערב מלחמת יום הכיפורים בחזית רמת הגולן."

כיבוש שהוחמז

"אין מדרכי וטבעי להשתמש בסגנון "אהא!

הרי טענתי כך מראש" - כתב הרבי באגרת מח' שבט תשל"ה (נ'יצוצי אור' לר"נ מינדל עמ' 63). אולם בנושא זה ימשיך הרבי להזכיר את אי ניצול ההזדמנות לכבוש את סוריה, כדי לא לחזור על טעויות בעתיד.

את דמשק היה אפשר לכבוש בו ביום שהתחילו את ההתקפה... או ביום המחרת. הסורים הרי ברוח, לא היו כמגנים, ולא היה צבא שעמד נגדם, ואז לא היתה עיר הברירה... ואז סוריה היתה מסכימה מיד להסכם שלום.

כך התבטא הרבי בגלוי בשבת־קודש פרשת נח תשל"ד (שיחות קודש תשל"ד כרך א' עמ' 118), והוסיף:

ואז היו נפטרים מעוד חזית, היו משחררים 40,000 חיילים מהחזית הזו [=הצפונית]...

גם ושינגטון חיכתה שיכבוש את דמשק (לפחות ביום האחרון). למרות שמן השפה ולחוץ הם התנגדו לך, הרי לאמיתו של דבר הם חיכו שיעמידום בפני עובדה מוגמרת.

שאלתי למה לא כבשו את דמשק וקיבלתי תשובה בסגנון הבא: "בגלל הימצאותם של צוקים וסלעים כאלה שקשה לכובשם", ומסגנון התשובה מוכח שהשאלה היתה שאלה־טענה חזקה וטובה!

[אגב: לימים (בהתוועדות ח"י אלול תשמ"א - 'קראתי ואין עונה' כרך ב' עמ' 147) שוב התבטא הרבי:

"במקום לסיים את המלחמה באופן של 'עד רדתה' - עמדו באמצע הדרך (כפי שהיה במלחמת ארם)? וכאשר שאלו: הייתכן?! - היתה התשובה שמאחר וישנם ריבוי סלעים בדרך, אין הטנקים יכולים להמשיך בדרכם! תשובה כזו... לא עונים אפילו לילד קטן, אם רוצים רק לדבר ברצינות ("לא באמירת 'ליצנות' או 'בריחות'")."

ניתן היה לחסוך צרות בעתיד

ביומן מקיץ תשל"ו (של הרה"ת ר' יצחק מאיר סוסובר שי', פורסם בשעתו ב'כפר חב"ד' גיליון 671 עמ' 26) מסופר על תגובת הרבי בין השאר לקשיי הסלעים:

"עם בעל עיטור הגבורה דיבר על העניינים שדובר בהתוועדויות בתשל"ד אודות כיבוש

העבודה נסתיימה ונשלמה

אין הדבר תלוי אלא במשיח עצמו

בנוגע לחשבון־צדק כשבת פרשת נח בשנה זו:

ובהקדמה - שכיוון שהעיד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שכבר סיימו כל ענייני העבודה, כולל גם ציצוץ הכפתורים, ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו, הרי, מסקנת החשבון־צדק (חשבון־צדק דייקא, חשבון אמיתי) שעושים בימינו אלו, היא, שתיכף ומיד ממש צריכה לבוא הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!
ובפרטיות יותר:

גם כשידע אינני שנפשיה מעמדו ומצבו, שיש אצלו עניינים הצריכים תיקון, אין זה בסתירה חס־שלום לעדותו של נשיא דורנו שכבר נשלמה העבודה ועומדים מוכנים לקבל פני משיח־צדקנו, כי העבודה דכללות בני־ישראל במשך כל הדורות שצריכה להיות בזמן הגלות כדי לבוא לשלימות הגאולה (שתלוייה "במעשינו ועבודתנו (ד) כל זמן משך הגלות") נסתיימה ונשלמה, ואין ביאור והסבר כלל על עיכוב הגאולה, ולכן גם אם חסר בעבודתו של הפרט במשך הזמן שמתעכבת הגאולה מאיזו סיבה שתהיה, הרי זה עניין פרטי, שבוודאי צריך לתקנו ולהשלימו, אבל אין זה גורע חס־שלום בגמר ושלימות "מעשינו ועבודתנו" בכלל ישראל שעומדים מוכנים לגאולה, וכיוון שכן, גם התיקון והשלימות של הפרט היא בנקל יותר, ומתוך שמחה, בידעו שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה.

ובסגנון אחר: כללות בני־ישראל שהם "קומה אחת שלימה" נמצאים במעמד ומצב דאדם שלם בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, הן ברוחניות (רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא־תעשה) והן בגשמיות, וחסרון הפרט הוא כמו מיחוש או חולי קל וחיצוני באיבר פרטי שתיקונו על־ידי רפואה קלה ומהירה, כמו שכתוב "ורפא ירפא", "שניתנה רשות (וכוח) לרפוא לרפאות", כולל ובמיוחד הרפואה שעל־ידי התשובה ("גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם"), ועד לשלימות הרפואה שהיא (לא רק מכאן ולהבא, אלא) עוקרת את החולי מלמפרע.

ואם הדברים אמורים בזמנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין, על־אחת־כמה וכמה לאחרי שעברו כמה עשיריות שנים, יותר מארבעים שנה ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"...

ובפרט לאחרי שכבר נשלם החודש הראשון של השנה, "תשרי", אותיות "רשית", שכולל כל השנה כולה, ועומדים ביום השבת הראשון לשלימות העבודה בעולם, שבו מודגש כללות עניין השבת שקשור עם הגאולה... - הרי בוודאי ובוודאי שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה, ועכשיו אין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו!

(משיחת שבת פרשת נח, ד' במרחשוון ה'תשנ"ב; התעודות ה'תשנ"ב, כרך א, עמ' 224*222)

היתה רוח הדברים.

"הרב שאל וחזר והקשה בתקיפות רבה מדוע נעצרה המערכה הצבאית ברמת הגולן. ומדוע כוחות צה"ל שכבר הדפו את הצבא הסורי, נמנעו מלהתקדם ולכבוש את דמשק. באותה שעה, יש לציין, נחלצו כוחות צה"ל ממצב המגננה ששקעו בו בראשית המלחמה, עברו למתקפה והגיעו כבר עד כדי כשלושים קילומטרים מן הבירה הסורית. מבחינה מעשית אפשר היה אפוא להמשיך את תנופת ההתקפה, לכבוש את דמשק ולהכריע בכך את גורל המלחמה.

"ניסינו לתרץ באוזני הרבי את המהלך ולתלותו בחשש שמא תממש רוסיה את אזהרותיה ותתערב במלחמה לצדה של דמשק, אם תתקדם ישראל לעבר הבירה הסורית. מנגד, אמרנו, כי נראה שישראל מבקשת לרכז כוחות גדולים דווקא בחזית הדרום כדי להדוף בצורה משמעותית ומכרעת את הצבא המצרי אל מעבר לתעלה.

"הרבי דחה את טענותינו אחת לאחת. הוא טען שהכניסה לשטח מצרים היא טעות אסטרטגית, שכן היא כבר לא תוכל לשנות את מאזן הכוחות לטובת ישראל. הוא קבע כי הבעיה החמורה ביותר של מדינת ישראל היא דווקא המלחמה עם סוריה, וכי עד שזו לא תוכרע באופן מוחלט, לא תגיע אל סיומה מלחמתם של הערבים נגד עצם קיומה של מדינת ישראל. משום שדמשק היא עיר היסטורית עתיקת יומין, אמר, היא מסמלת את יציבות העולם המוסלמי, ולכן גם את האיום על עם ישראל. פגיעה בסמל כזה תערער עד היסוד את חוסנו הפנימי של העולם הערבי כולו.

"רוסיה, כך סבר, לא תממש את איומיה. היא רק מדברת, אך לא תעשה דבר. יתר על כן, לדעתו, גם ההתנגדות האמריקנית להכרעת סוריה היא מן השפה ולחוץ. ולאמיתו של דבר ארצות הברית משוועת לכך שישראל תעשה זאת. ובעניין מחיר הדמים שעלולה ישראל לשלם, הרבי טען כי אם לא נכריע את המערכה עכשיו בשעת כושר זו, אזי בעתיד יישפך דם רב הרבה יותר (היל"ת), במלחמות הבאות שיכפו עלינו הערבים.

"את אמירותיו הפוליטיות תיבל הרבי בציטטות מהמרדשים ומספרות הקבלה על כך שדמשק היא כקוץ בבשרה של ירושלים. הוא חזר כמה פעמים

(ד) בקשר לקרבנות, העמידה במצב הנוכחי מביאה רחמנא־ליצלן קרבנות רבים מאשר אילו היו כוכשים כו' (עד־כאן, כאמור, מפי השמועה). אגב: רוב העיתונאים ומערכותיהם בישראל סירבו בתקופה הראשונה לפרסם את הדברים - ראה "ימי תמימים" כרך ו' עמ' 257.

מוסר דחוף לראשי המדינה

לאחרונה חשף במפורט אחד מחברי הקונסוליה דאז, מר אריה מורגנשטרן (ממרכז שלם בירושלים), את אשר שמע מהרבי באותו מעמד:

"...אני מבקש להעלות על הכתב עדות אישית משיחה שניהלתי עם הרבי בעת מלחמת יום הכיפורים... על האירוע, יש לציין, דיווח בזמנו בקצרה העיתונאי גרשון יעקבסון בעיתון דער אלגמיינער זשורנאל, שראה אור בניו יורק ב־7 בדצמבר 1973.

"בשנת 1972 הגעתי לארצות־הברית לשמש נציג המחלקה לתרבות תורנית בגולה מטעם ההסתדרות הציונית. בשנה שקדמה למלחמה ביקרתי כמה פעמים בהתעודות אצל הרבי בלוויית מנחם לויין ז"ל, שכיהן בתפקיד קונסול ישראל בניו יורק. בכל הזדמנות כזו היינו מוזמנים לעלות ולהתייצב על הבמה שעליהם ישב הרבי, כשסביבו זקני חסידיו.

"...ימים ספורים לאחר פרוץ המלחמה, בליל שמחת תורה תשל"ד - שלדינו היה "יום טוב שני של גלויות" - הגענו מנחם לויין ואני אל בית מדרשו של הרבי בקראון הייטס לאחר סיום תפילת הערבית ולפני פתיחת ההיכל להקפות... עמדנו שנינו לצידו ובמשך למעלה משעה בטרם ההקפות שוחח אתנו הרבי בזמן שהציבור כולו ניצב דומם ומשתהה לנוכח 'עיכוב התפילה'. קהל החסידים שהיה מרותק למראה יוצא הדופן של הרבי המשוחח עם שני נציגים ישראלים, הבין בוודאי כי השיחה עוסקת במלחמה המתנהלת זה עתה.

"אווירה של חרדת קודש אפפה את אותה שיחה. הרבי דיבר אתנו על משמעות המלחמה ובעיקר על חשיבות התקופה מבחינת תהליך הגאולה. מאחר שהייתי נתון בהתרגשות עצומה אינני זוכר אם הרבי השתמש במושג 'מלחמת גוג ומגוג', אבל זו

"קול שימי עד דמשק משכנותייך"

הנוסח שנזכר בהושענות נהפך רב-משמעות במלחמת יום-הכיפורים תשל"ד • בעיצומה של המלחמה קרא הרבי לכבוש את דמשק, כדי להכריע את המלחמה • כמה ימים לפני המלחמה ערך הרבי סיום על מסכת חלה שבה מדובר על סוריה, ובדיעבד ראה זאת כאות משמים • סיפור על שיחת טלפון לחדרי המטכ"ל בחול-המועד סוכות - פרסום ראשון

כך סיכם הרבי בקצרה בזאת חנוכה תשמ"א (לקוטי שיחות כרך כד עמ' 452) את דעתו בנושא כיבוש דמשק בעת מלחמת יום-הכיפורים: בקשתי והפצתי נפשית בסיום "מלחמת יום הכיפורים" לסיים ולהשלים הנצחון דצה"ל או על-ידי כיבוש לשענות אחדות של דמשק - באה לאחרי שבאו לידי ידיעות בדרונות על דבר המצב הפרוע בחזית ההיא ועל דבר הטעמים של המחייבים והשוללים את זה - ומיוסדת אך ורק על-פי ההלכה (עד רדתה אפילו בשבת, אומרת תורה הבא להרגן השכם כו' ועוד).

סוריה מפרוורי ירושלים

ו' תשרי תשל"ד, ארבעה ימים לפני יום-הכיפורים. הרבי מקיים התוועדות לרגל יום-השנה לפטירת אימו, הרבנית הצדקת מרת חנה ע"ה, ופותח בעריכת סיום על מסכת חלה (שיחה ראשונה, ובהמשך גם בשיחה הרביעית). את הסיבה הרשמית לבחירת המסכת הסביר הרבי בכך שהיא עוסקת בהפרשת חלה, אחת משלוש המצוות המוטלות על נשי ובנות ישראל, אשר רמוזות בשם חנ"ה, כידוע.

בירור הלכתה להכרעת קליפת דמשק

בשבת חול-המועד סוכות תשל"ד (לקוטי שיחות שם עמ' 429) התוועד הרבי ואמר שאחת הסיבות להתוועדות היא אמירת עניין בתורה, במעמד עשרות מירשאל כדי לפעול את העניין: איתא בנבואת זכריה (זכריה ט,א) "חדרך ודמשק מנוחתו" ועל זה נאמר בספרי (ריש פרשת דברים) ובמדרש (שירי-השירים-רבה ז,ה) ש"חדרך" אמור על משיח (אשר הוא "חד לאומות העולם ורך לישראל") ו"דמשק מנוחתו - שעתידה ירושלים להיות מגעת עד דמשק". לפי זה מובן מדוע נאמר "הקונה בסוריה כקונה בפרוור שבירושלים" - ולא "כקונה בארץ-ישראל" - משום שלסוריה (דמשק) שייכות מיוחדת דווקא לירושלים, עתידה ירושלים להיות מגעת עד דמשק. ירושלים לא תזוז ממקומה אלא דמשק תהפוך להיות פרוור שלה.

הרבי הוכיח שעל-פי כתבי האריז"ל ירושלים היא בחינת לאה (מקד"ש, דמש"ק. גם הקליפה שלה נקראת דמשק) ו"נגד סוריה בסוד דמשק... ועל-פי זה הרי סוריה הוא בסוד דמשק. והוסיף: כן הוא גם בפשטות. דמשק הרי היא עיר הבירה של סוריה (בלשון הכתוב: ראש ארם דמשק - ישעיה ז,ח), וכאשר כובשים את דמשק, עיר הבירה, ישנה כל סוריה. וברוחניות גם כן (סוריה בסוד דמשק) כי מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקינא. בהמשך דיבר הרבי בהתאם לפסוק "כי תצא למלחמה על אויביך", (ש"לכך) הרי דבר ודאי הוא ש"ינתנו הוי" אלקיך בידך" ו"ושבית שבינו", ויציאו את כל היהודים הנמצאים שם בשבי, וגם את כל הניצוצות הקדושים, ועוד הרחיב במעלתן של הלוחמים שהם במצב ודרגה של צדיקים וכו'. בסיום ההתוועדות ציין הרבי ש"הבירור ברבר הוי' זו הלכה [נעשה] ובהסכם כל הנאספים... כמה וכמה עשיריות מירשאל".

לעזור בעת פיקוח נפש

סיפר בשעתו העיתונאי ר' גרשון בער יעקובסון,

במאמר שפרסם באותם ימים (הועתק ב'הרבי' כרך א' עמ' 240): "פקידים ישראלים ששוחחו עם הרבי הופתעו מן הלהט של טיעונו. הוא תבע מירשאל לנחול ניצחון מכריע על-ידי כיתור דמשק והכנעת סוריה. כאשר שמעתי על כך לא התאפקתי ושאלתי אותו כיצד הוא יכול לעזוב עצות לישראל, בעוד הוא עצמו חי באמריקה".

השיב הרבי: "ביטחונם של שלושה מיליוני יהודים מוטל על כפות המאזניים. לכל יהודי באמריקה הזכות והחובה לעזור לישראל בכסף, בהעלאת המוראל ובעצות טובות..." (באותם ימים ממש ביקש הרבי מר' יעקובסון להעביר מסרים לאנשי הצבא בארץ כמסופר על-ידי רושמי היומנים - ראה לדוגמה ביומן המוזכר להלן עמ' מ').

עד מתי להיות בעבדות!?

הרה"ת ר' שלום בער שור (ע"ה), שהיה אז בחור וניהל יומן שבו שילב גם קטעים שרשמו עמיתיו, כתב אז (ספר זיכרון דברי שלום' ירות'ו תשנ"ד עמ' מג'מד):

"חברי הקונסוליה היו נוכחים במהלך ההתוועדות וכן בשעת אמירת פסוקי 'אתה הראת'. כ"ק אדמו"ר שליט"א כיבדו באמירת פסוקים וגם שוחח עמם משך זמן ארוך... לפי השמועה הרבי תבע שיכבשו את דמשק. הם טענו שאי-אפשר לעשות זאת, מפני א' שארצות הברית אינה רוצה בכך. ב' הדבר יעלה בקרבנות רבים.

הרבי השיב על כך: א) יש לו ידיעות ממקורות נאמנים בווינגטון שהם מצפים כבר לידיעה שדמשק נכבשה.

ב) איתא באבן עזרא שהשהייה של עם ישראל במדבר מ' שנה היה בשל שעבודם משך כל שנותיהם במצרים במצב של עבדות ושיעבוד ולכן היה עליהם להתרגל לחירות במדבר, על מנת שישתחררו ויתרגלו להיות עצמאיים. וכאן התבטא הרבי: אתם כבר 25 שנה בעבדות; ועד מתי?!

ג) גם ילד קטן מבין שכאשר עליו להיאבק עם שניים עדיף לגמור קודם עם אחד. אחר-כך תוכלו לסיים עם מצרים.